

04.04.2016

Розширене засідання Науково-видавничої ради НАН України

31 березня 2016 р. у сесійній залі Великого конференц-залу НАН України відбулося розширене засідання Науково-видавничої ради (НВР) НАН України за участі почесного віце-президента компанії Thomson Reuters із розвитку контенту та взаємодії з видавництвами Дж. Теста. Під час заходу було обговорено шляхи розвитку наукових журналів за допомогою наукометричної бази даних Web of Science ([Інноваційна Україна](#)).

У своєму вступному слові на відкриття засідання голова НВР НАН України академік Я. Яцків привітав присутніх і зазначив, що участь у заході беруть участь понад 100 працівників наукових установ академії – видавничих підрозділів, редакційних колегій і редакцій 50 наукових періодичних видань, а також працівники Видавничого дому (ВД) «Академперіодика» НАН України.

Академік Я. Яцків наголосив, що наукові періодичні видання є необхідним елементом розвитку науки і технологій, засобом здійснення комунікації між ученими. Тому надзвичайно важливо, щоб він був добротним і передбачав якісний відбір публікацій, слугував своєрідним фільтром для псевдонаукових статей тощо. Як зазначив доповідач, в Україні статті пишуться здебільшого не для інформування громадськості про нові наукові результати, а для задоволення вимог до кількості наукових публікацій у періодичних виданнях, що необхідні для захисту кваліфікаційних робіт. З огляду на це, у нашій державі існують серйозні проблеми з власними науковими періодичними виданнями, зокрема, з їх якістю та відповідністю міжнародним стандартам. Голова НВР НАН України нагадав присутнім, що на спільному засіданні Президії НАН України та Колегії МОН України, яке відбулося 25 березня 2016 р. (докладніше про це – за посиланням: <http://g.ua/NcVt>), розглядалося і питання про необхідність удосконалення вимог до наукових фахових видань України. Є сподівання, що найближчим часом такі зміни відбудуться. Академік Я. Яцків також відзначив позитивні зрушення, серед яких – відчутне підвищення якості виготовлення наукових періодичних видань НАН України та приєднання академічних видань до системи користування індексами DOI. Значну роль у цьому процесі відіграє консультативна та практична допомога ВД «Академперіодика» НАН України, який розробив Концепцію формування сегмента видавничої продукції академії в електронному середовищі. Важливим компонентом комунікації і майданчиком для обміну досвідом між редакціями є конференція «Наукова періодика: традиції та інновації», щорічно організовувана ВД «Академперіодика» НАН України за підтримки НВР НАН України й активної участі групи науково-методичного забезпечення видавничої діяльності НАН України. Цьогоріч конференцію заплановано на першу декаду червня.

Менеджер компанії Thomson Reuters із розвитку бізнесу в Україні, Білорусі та Грузії О. Сябренко розповів присутнім про те, що підрозділ наукових досліджень та інтелектуальної власності компанії Thomson Reuters, яка є провідним світовим постачальником аналітичної інформації для бізнесу й науки, надав свої флагманські інформаційні ресурси українському Консорціуму e-VERUM, до складу якого увійшли 100 вітчизняних вищих навчальних закладів і наукових установ. Така співпраця, за його словами, має на меті підвищити наукову й публікаційну активність і продуктивність українських учених, вивести міжнародне наукове співробітництво вітчизняних вищих навчальних закладів і наукових установ на новий рівень, а також простимулювати фінансування дослідницьких проектів за рахунок грантів і наукового співробітництва. Керівництво НАН України та її установ тепер матиме додаткові інструменти для стратегічного планування розвитку дослідницьких організацій, а також управління ним. О. Сябренко у своєму виступі наголосив на унікальній користі наукометричної бази даних Web of Science для видавців – у напрямі міжнародного розвитку й розвитку наукового потенціалу.

Почесний віце-президент компанії Thomson Reuters із розвитку контенту і взаємодії з видавництвами Дж. Теста розповів про процес відбору журналів для флагманських індексів наукового цитування (SCIE, SSCI, AHCI), які становлять ключову колекцію бази Web of Science, та до нового Індексу цитування джерел, що з'являються (ESCI). Він зауважив, що новий індекс є частиною Core Collection (тобто «Основної колекції» згаданої бази). Усі журнали ESCI проходять обов'язковий, хоч і менш жорсткий відбір. Компанія подбала про те, щоб інформація щодо цитувань журналів нової бази була доступною, проте дані цитування не сприятимуть збільшенню імпаکت-факторів, а для журналів з ESCI імпакт-фактори не розраховуватимуться.

Дж. Теста нагадав присутнім про критерії відбору наукової періодики до наукометричної бази даних Web of Science, серед яких:

- наявність англomовної бібліографічної інформації (заголовки, авторське резюме, ключові слова);
- наявність бібліографічних посилань у романському алфавіті;
- наявність рецензування;
- міжнародний склад редакційної ради/колегиї;
- міжнародний склад авторів;
- регулярність і вчасність публікування;
- дотримання «Міжнародних редакційних конвенцій» (International Editorial Conventions).

Він наголосив, що, подаючи журнали до цієї бази, необхідно подбати про англomовний контент, зокрема, про наявність статей англійською мовою, подання метаданих англійською мовою та відповідність міжнародним

редакційним правилам. До того ж, слід враховувати, що, отримавши відмову, журнал може повторно подавати заявку на включення до індексів Web of Science не раніше ніж за два роки. Але варто пам'ятати, що якщо виданню відмовлено у включенні до одного з основних, флагманських індексів, то для нього залишається можливість одразу подавати заявку й бути включеним до ESCI. Перед поданням потрібно перевірити відомості про видання в реєстраційній базі даних Ulrich's Periodicals Directory, а саме – стандартний номер періодичного видання (ISSN). Найкраще взяти окремий ISSN на електронний відповідник друкованої версії періодичного видання. При цьому необхідно враховувати, що електронна й паперова версії видань мають бути тотожними: жодні розбіжності між ними є не припустимими.

Рішення про включення до бази Web of Science ухвалюється компанією Thomson Reuters на підставі аналізування трьох послідовних випусків журналу, які слід надати одночасно (можна надсилати їх паперовий примірник). Мова наповнення журналу не має значення, однак вихідну інформацію видання, метадані і бібліографічні списки кожної статті необхідно дублювати англійською. Якщо журнал має онлайн-версію, можна, не надаючи паперових примірників, долучити до заявки посилання на його інтернет-ресурс, а в разі відтермінування викладення повного тексту статей – надіслати повні PDF-файли відповідних номерів.

Крім того, Thomson Reuters не вважає перешкодою наявність доцільного самоцитування.

До індексів Thomson Reuters можуть бути включені політематичні (мультидисциплінарні) наукові періодичні видання. Проте, на думку Дж. Теста, потрібно зважати на високий рівень конкуренції, адже мультидисциплінарними є такі видання, як, наприклад, всесвітньо відомі журнали Science і Nature.

Можливим також є подання до індексів серій книг.

Детальніше з інформацією щодо Web of Science можна ознайомитися у презентаціях, люб'язно наданих Дж.Теста та О. Сябренко:

[Процес відбору часописів до ключової колекції Web of Science...](#)

[Web of Science: для наукових часописів України](#)